

Nové Standardy jsou skoro na světě – co a kdy nás čeká?

Ing. Jana Báčová, CIA

Od roku 2020 pracuje Mezinárodní institut interních auditorů (IIA) na nové profesní úpravě funkce interního auditu, která se bude týkat celého Mezinárodního rámce profesní praxe interního auditu (Rámec) i samotných Standardů. Jedná se o významnou změnu, která se projeví zejména v jiném uspořádání Rámce a podle dostupných podkladů dozná změn i samotná textace jednotlivých standardů, která by měla být širší, podrobnější, a v mnoha ohledech tedy konkrétnější, než tomu bylo doposud. Vzpomeňme si na poměrně výraznou poslední novelu Rámce z r. 2017, která kromě textových úprav přidala i některé zcela nové standardy a vnesla do Rámce nové kategorie, jako byly Poslání auditu a jeho základní Principy a přejmenovala a upravila některé součásti Rámce (Doporučení pro praxi byla transformována do Prováděcích směrnic, Praktické návody do Doplňkových směrnic). Pořád ale byly zachovány klasické součásti Rámce jako Definice, Etický kodex, dvě řady standardů (základní a pro výkon interního auditu) a interpretace. Na tyto součásti jsme byli zvyklí více než 20 let, nyní se ale připravme na úplně novou logiku uspořádání, a dokonce na nový název!

Co nás tedy čeká?

Autoři nové profesní úpravy slibují hlavně zjednodušenou strukturu a aktuálnost. Všechny pojmy mají být vyjasněny a uváděny v kontextu s dalšími požadavky standardů tak, aby byly prakticky využitelné a zahrnovaly i nově se objevující aktuální témata a sloužily nejen auditorům, ale též ostatním stakeholderům interního auditu, včetně regulátorů. Slovy autorů by změny opět měly přispět ke zvýšení kvality interního auditu a hodnoty dané organizace.

Původní „Mezinárodní standardy profesní praxe interního auditu“ budou nově nazývány „Globální standardy interního auditu“. Všechny nyní jsou povinné součástí Rámce (Poslání, Definice, Etický kodex, Principy, Standardy a Prováděcí směrnice) budou zahrnuty do jednoho celku Globálních standardů interního auditu a jako samostatné součásti již dále nebudou existovat.

Globální standardy budou strukturovány do pěti tematických domén. V každé doméně pak budou uvedeny základní principy charakterizující danou doménu a indikující základní role a odpovědnosti funkce interního auditu. Tyto principy navozují dojem určitého prohlášení nebo postulátu a jsou pak rozvíjeny a upřesňovány jednotlivými standardy, řazenými opět do tematických skupin. Na každý standard a jeho požadavky pak bude hned navazovat část praktická uvádějící nejen jak daný standard naplnit, ale též jak jeho splnění prokázat. V této části se objeví novelizované požadavky současných prováděcích směrnic. Zdá se tedy, že vše potřebné – jak teoretická, tak praktická část – bude uvedeno hned u příslušného standardu a nebude nutné listovat a dohledávat další informace v navazujících směrnících. Na druhou stranu budou nové standardy ve srovnání se současnými asi mnohem „hutnějším“ čtením.

„Autoři nové profesní úpravy slibují hlavně zjednodušenou strukturu a aktuálnost.“

Ukažme si nyní, jak budou nové domény tematicky zaměřeny a jakou mají provazbu na současný Rámec.

1. doména: Účel interního auditu – převezme prvky ze současné Definice a Poslání interního auditu a zcela nově se bude zabývat otázkami auditu jako služby ve veřejném zájmu;

2. doména: Etika a profesionalita – bude zahrnovat požadavky současného Etického kodexu a standardy týkající se náležité profesní péče a dále rozpracuje pojmy jako profesní skepticismus a požadavky na průběžný profesní rozvoj a vzdělávání interních auditorů;

3. doména: Interní audit a řízení a správa společnosti – se zaměří na vztahy mezi vedením a orgány společnosti a vedoucím interního auditu a bude tedy vycházet zejména ze současných základních standardů. Zde budou detailněji než doposud specifikovány pojmy „vedení a orgány společnosti“ a podrobněji bude rozpracována problematika odpovědností vrcholového vedení vůči funkci interního auditu a dohledu nad ním, včetně otázek externího hodnocení kvality;

4. doména: Řízení interního auditu – bude zahrnovat požadavky na vedoucího interního auditu související s efektivním řízením funkce interního auditu, vycházející zejména ze současných standardů pro výkon interního auditu;

5. doména: Provádění auditních činností – se zaměří na provádění auditních a konzultačních zakázek (nyní též zahrnutých zejména ve standardech pro výkon interního auditu).

Všechny povinné součásti dosavadního Rámce budou tedy sjednoceny do jednoho celku Globálních standardů a rozčleněny do výše uvedených domén. Podrobněji se na jednotlivé domény a principy v dané doméně zaměříme v dalších číslech časopisu.

„Vše potřebné – jak teoretická, tak praktická část – bude uvedeno hned u příslušného standardu.“

Současný Rámec ještě obsahuje tzv. Doplňkové směrnice, které zahrnují doporučené postupy a praktické návody pro praxi interního auditu. Tato doporučená část nezanikne a zůstane součástí Rámce jako tzv. Návody. Autoři nové profesní úpravy navíc slibují, že budou průběžně vydávat též Aktuality, které budou upozorňovat na nová aktuální témata a stručně a výstižně o nich pojednávat.

Nově se tedy budeme orientovat ve dvou hlavních kategoriích profesní úpravy (Rámce) – v Globálních standardech a Návodech, přičemž Standardy budou členěny do pěti domén, domény celkem do 15 principů a principy pak do tematických skupin jednotlivých standardů.

Novinkou, která mě osobně v novém uspořádání standardů zaujala a mile překvapila, je zvýraznění specifik auditu ve veřejné správě a velmi malých útvarech

interního auditu. Taková upřesnění v minulých standardech chyběla a ne vždy se dala dohledat v prováděcích a doplňkových směrnících.

„Nová úprava má být účinná 12 měsíců od data jejího vydání.“

A kdy můžeme nové změny očekávat? Mezinárodní institut vyhlásil k nové profesní úpravě připomínkové řízení, které probíhá tři měsíce – od začátku března do konce května 2023. Po zvážení a zapracování připomínek je záměrem texty finalizovat a vydat do konce roku 2023. Nová úprava má být účinná 12 měsíců od data jejího vydání. Půjde-li tedy vše podle plánu, můžeme účinnost očekávat nejdříve koncem roku 2024. Každopádně budou mít všichni auditoři prostor se během jednoho roku před účinností nových Standardů s novými profesními požadavky seznámit a připravit je včas k implementaci do praxe. ■